

פחד דוד

פרשת
שלה

כ"ו סיון
תשע"ה

770

י"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי **דוד חנניה פינטו שליט"א**

בן הצדיק המלובן רבי **משה אהרן פינטו זצ"ל** ונכד הצדיק הקדוש המלובן רבי **חיים פינטו זיע"א**

שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

משכיל לדוד

סוף מעשה במחשבה תחילה

יהיה טוב ומועיל, אך אם המחשבה הקודמת למעשה הינה רעה, אזי גם המעשה יהיה רע.

ולכן ירגיל האדם עצמו לחשוב היטב לפני כל מעשה שעושה, ויברר בעצמו האם כוונתו אכן לטובה, או שמא שיקולים זרים של כבוד, כסף ויוקרה הם אלו אשר מניעים אותו לפעול את פעולתו.

בזמן שאדם צריך לקבל רצף של החלטות, ובעקבות אלו ההחלטות צריך לקיים שורה של מעשים, עליו לבדוק באופן יסודי עד מאוד את טוהר הכוונה ומהות ההחלטה, על מנת שחלילה טעות בטהור המחשבה הראשונית, לא תגרור בעקבותיה טעויות רבות נוספות. ובזמן שהמעשה הראשון מקורו במחשבת טעות, נמצא שגם המעשים הבאים הנעשים בעקבות המעשה הראשון שמקורו בטעות, יהיו אף הם מתוך תקלה.

ארע פעם ובאו לפני בחור ובחורה ואמרו לי שבדעתם להינשא. כששאלתי את הבחור האם הוא יהודי, הוא האדים עד מאוד והשיב לי בשלילה. הבחורה שמעה את הדברים היתה מופתעת לחלוטין, כיון שעד למעמד זה היתה בטוחה שהבחור יהודי, ולא העלתה כלל על דעתה שיתכן והוא אינו מבני העם היהודי. כששאלתי אותה מדוע היא היתה כל כך סמוכה ובוטחה שהוא יהודי, השיבה לי שהיא פגשה אותו בשיעור תורה, ולכן היה פשוט לה שאם הוא בא להשתתף בשיחה תורנית, אזי הוא יהודי.

רואים אנו בחוש שאותה מחשבה ראשונית שחשבה הבחורה - שבחור זה יהודי כיון שהשתתף בשיעור תורה, עיוורה את עיניה עד שלא עלה על קצה דעתה לברר אם אכן יהודי הוא. ואם הבחורה היתה מעמיקה חקר ולא טועה אחר מחשבה ראשונית זו, הרי שהיתה מנתקת את הקשר מיד ולא מגיעה לידי קשרי ידידות כה עמוקים עד כדי רצון להינשא.

ונראה שכאן המקום לציין ולומר שארץ ישראל נתייחדה מכל הארצות כולן, בזה שהיא מכונה 'ארץ', כפי שהקב"ה אמר לאברהם אבינו (בראשית יב, א) 'לך לך... אל הארץ אשר אראך'. לעומת כן לא מצינו שאנגליה, צרפת, מרוקו, ברזיל וכד' מכונות גם הם בשם 'ארץ', אלא נוהגים לומר את שם המדינה בלבד. והנה ארץ היא מלשון חשיבות, להודיע חשיבותה וחביבותה של ארץ הבחירה שניתנה לעם בחירה. זוכר אני שבמרוקו היינו נוהגים לכנות את ארץ ישראל בשם 'ארץ בלבד', היות והתואר ארץ כבר גילם בתוכו את כל הקדושה והברכה המיוחדים לארץ נפלאה זו.

זאת ועוד, ההתייחסות לכל הארצות כולן היא על פי המדדים החיצוניים שלהם - שטח, טיב האדמה, מחצבים, כוח צבאי וכו', אך ארץ ישראל - ההתייחסות אליה היא הרבה יותר שורשית ועמוקה משום תוספת הקדושה המצויה בה. ומשום שארץ ישראל הינה שורשית ופנימית משאר הארצות, על כן לא שייך להתרשם ממנה על פי מראה עינים בלבד. והנה המרגלים בראותם את גודל פירות הארץ, טעו לחשוב שיש בזה להעיד על חסרונה של הארץ ולא על ברכתה, אך אם הליכתם היתה מתוך ידיעה ברורה שארץ ישראל נשתבחה בפירותיה, אזי הסתכלותם על הפירות היתה הסתכלות שונה בתכלית, ויתכן והיו באים לשבח את הארץ בעבור זאת.

"והאנשים אשר עלו עמו אמרו לא נוכל לעלות אל העם כי חזק הוא ממנו". (במדבר יג, לא)

ביאר רש"י - "חזק הוא ממנו, כביכול כלפי מעלה אמרו".

אמר הקב"ה לבני ישראל עם בחירה, הנני עומד להכניסכם לארץ ישראל, ארץ זבת חלב ודבש שעניי ה' בה מראשית שנה ועד אחריתה. והקב"ה מידותיו הן מידות הטובה והחסד, לפיכך כל רצונו להיטיב עם האדם, וגם בשעה שהוא עושה עימו מעשה שכביכול נדמה כמעשה קשה, אין הדברים כן, ובהכותו אותו, כל רצונו לעוררו ולהשיבו אליו בתשובה.

פעמים רבות ישנם דברים שבתחילתם נדמים כטובים ומועילים לאדם, אך לאחר זמן מה מתברר שאין הדברים כן, והם פועלים לרעתו של האדם. ועל כך נוהגים באי העולם לומר את הפסוק 'עושר שמור לבעליו לרעתו' (קהלת ה, יב), כלומר במקום שהעושר ייטיב עם האדם וירבה אושרו, סופו שהוא מצער את האדם ומסב לו צער ונזק.

כאמור, הקב"ה כל רצונו להיטיב עם בריותיו, לפיכך, אם העיד הוא על ארץ ישראל שהינה ארץ בחירה ואף היא בתכלית הטוב - מה טעם ביקשו המרגלים לילך ולתור את הארץ לבדוק האם טובה היא או רעה. לכאורה עצם הרצון ללכת לתור ולרגל את הארץ, מקורו בשורש של כפירה ופקפוק בדברי הבורא. ולכן מצינו במרגלים שסופם שאכן באו לידי כפירה בה' יתברך, בזה שאמרו כי העם היושב בארץ חזק מאת הבורא יתברך, רחמנא ליצלן.

והנה הגם שדברים אלו שאמרו המרגלים אין הדעת סובלת אותם שכל וכלל, בני ישראל נמשכו אחר דבריהם והאמינו להם עד כדי מרידה, להראותך עד כמה קשה דיבור לשון הרע שבכוחו לעוור אף עיני חכמים ולתעתע מחשבתם.

המרגלים היו נשיאי העדה, אנשים חשובים בעלי שם, על כן צריך עיון כיצד גדולים וצדיקים אלו באו לידי חטא חמור זה, שהוציאו דיבת הארץ רעה ועוד העזו פנים כלפי שמיא. והנראה לבאר שהמרגלים טעו במחשבתם הראשונית וחפצו ללכת לתור את הארץ למרות שהקב"ה העיד בה שהיא ארץ זבת חלב ודבש, היות ומעשה זה נבע ממחשבה ראשונית של כבוד והתגדלות. המרגלים ידעו שהמצוה הראשונה שבה נצטוו בני ישראל בכניסתם לארץ היא מצות 'שום תשים עליך מלך', ובהיות שהנשיאים פחדו לאבד את נשיאותם וכבודם, לפיכך ביקשו המה לתור את הארץ ולהוציא דיבתה רעה. וברי הוא שמלכתחילה המרגלים לא העלו על דעתם לדבר כנגד שמיא, אך כיון שעבירה גוררת עבירה, מתוך שאיפתם לכבוד באו לידי חטא לשון הרע, ומחטא לשון הרע העמיקו בחטאם עוד יותר ובאו לכפור בבורא ברוך הוא.

ויש בזה להראותנו שכל מעשה אחר להיעשות מתוך מחשבה ראשונית טובה ומועילה, ובשעה שהאדם פועל את פעולתו כאשר מחשבה רעה קודמת לזה המעשה, ברי הוא שרק תקלה תצא תחת ידו. וזהו כוונת המשורר 'סוף מעשה במחשבה תחילה', דהיינו כל מעשה ומעשה קודמת לו מחשבה, אך השאלה באיזו מחשבה מדובר. אם המחשבה הינה טובה, חזקה עליך שגם המעשה הנעשה בעקבותיו

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

הדלקת נרות 19:10 | 19:25 | 19:18 | 19:26

מוציא שבת 20:28 | 20:30 | 20:32 | 20:29

רבינו תם 21:03 | 21:00 | 21:04 | 21:01

הילולא דצדיקיא

כו - התנא יונתן בן עוזיאל

כז - רבי חנניא בן תרדיון
מעשרה הרוגי מלכות

כח - רבי אברהם אדאדי
מטריפולי

כט - רבי שלמה דנה
מח"ס 'שלמי תודה'

ל - רבי יוסף שלוש מרבני
העדה המערבית בירושלים

א - רבי קלמן קלונימוס הלוי
אפשטיין מח"ס 'מאור ושמש'

ב - רבי יוסף בן וואליד
מח"ס 'שמו יוסף'

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל
ישלה הודעה: p@hpinto.org.il

במה מפטירין

הפטרת השבוע: "וישלח יהושע בן נון". (יהושע ב)

הקשר לפרשה: בהפטרה מסופר על שני המרגלים ששלח יהושע לתור את הארץ, והוא מענין המרגלים ששלח משה רבינו לתור את ארץ כנען.

"וישלח יהושע בן נון מן השטים שנים אנשים מרגלים חרש לאמר". (יהושע ב. א)

הקדוש רבי משה אלשיך זיע"א, עומד על כך שלכאורה יש סתירה בדברי הפסוק; בתחילה 'חרש' - היינו בצורה שקטה, ומיד אחר כך נאמר 'לאמר' - שהוא ענין אמירה גלויה ולא בצנעא.

וביאר שיהושע חשש מכך שעדיין יש קטרוג על עם ישראל מעוון השטים שעבדו שם לבעל פעור, ולכן הוא רצה לשלוח מרגלים בכדי לשמוע מה אומרים האויבים על בני ישראל. וידע יהושע שמה שהשטים ישים בפייהם, זה מה שיהיה.

וזוהו הענין של 'חרש', פירוש שההליכה היא לא למטרת ריגול אלא פשוט רק לשתוק ולשמוע מה אומרים אויבי ישראל על עם ישראל.

ואפשר לומר רמז, בענין אדם שמבזים אותו שהוא צריך לעשות לפני משורת הדין ולהחריש. כמידת הצדיקים. כענין שאמרו "הנעלבים ואינם עולבים, שומעין חרפתם ואינם משיבים" וכו'.

ואמנם יש אדם שאף שהוא מתנהג בחסידות ומעביר על מידותיו, אולם לאחר שהוא רואה שמבזים אותו הרבה, כבר לא יכול לסבול ואז הוא מתפרץ ומשיב מלחמה כנגד כל מה ששחק עד עכשיו.

ולזה רומז הכתוב שלא כך היא דרכה של תורה, אלא אם ירצה להוכיח את המבזים אותו, יפנה אליהם בצורה נעימה בבחינת 'לאמר' - אמירה רכה, בדברי נועם יוכיח אותם על מעשיהם.

("דרש יהודה")

חז"ל למדו מהפסוק "והיתה שבת הארץ לכם לאכלה" לכם - לכל צרכיכם, דהיינו שפירות שביעית לא נתנו רק לאכילה אלא גם לצרכים אחרים.

אלא שמאחר והתורה כתבה את הצרכים האחרים עם האכילה, למדו חז"ל שהצרכים המתירים הם כמו אכילה, דהיינו שכמו שבאכילה ההנאה מהפרי והביעור באותו זמן, כך מותרים הצרכים שהאכילה וההנאה באותו רגע.

ועל פי זה אמרו חז"ל שמותר להשתמש בפירות שביעית לסיכה, להדלקת הנר ולצביעה, אולם אין להשתמש בהם לכביסה או לרפואה. וכמו באכילה, ההיתר להשתמש לדברים אלו הוא בדרך הרגילה כל השנים.

דברים שאין הנאתם שווה בכל אין קדושת שביעית, לכן אין קדושת שביעית בצמחי מרפא המיועדים לחולים. והפוסקים נחלקו אם יש קדושת שביעית בעלי טבק לעשון סגירות.

מותר להשתמש בשמן של שביעית למאור, כגון הדלקת נרות שבת, כיון שהנאת המאור היא ביחד עם כלוי השמן. ויש אומרים שאין להדליק בהם נרות שאין בהם שימוש לאור כמו נרות חנכה או נרות נשמה.

במסילה נעלה

חור בצורת עין

לעצמך מטוס פרטי, על כן ברצוני לברך אותך שלא תחול עליו חס ושלוש עין הרע, שכן מה שקרה לכוס בחנוכת הבית עלול לקרות אף למטוס שלך אם תשלוט בו עין הרע."

אותו יהודי שמע אותי מבלי להוציא מילה מפיו, ואחר כך שב ועזב את המקום.

אחרי שעה התקשר אלי היהודי שוב כשהוא נרגש כולו:

"כבוד הרב, רציתי לספר לך שכאשר אני וחברי נסענו מברזיל לצרפת, עשינו בדרכנו חניה בוורשא שבפולין, ואחר כך המשכנו בדרכנו לכונן פריז. לפתע התנפץ אחד מחלונות המטוס ונפער בו חור בצורת עין, והרי זה בדיוק כפי שהרב סיפר לי."

כאשר הרב סיפר לי על החור שנעשה בכוס, נזכרתי בחור שנעשה בחלון המטוס והייתי המום מצירוף המקרים עד שלא יכולתי לענות לרב מרוב תדהמה, ורק כעת דיבורי שב לפי."

כך סיפר היהודי. והמשך: "כבוד הרב, שאלה לי אליך - מדוע רק כעת סיפרת לי את הסיפור הזה? הרי פעמים רבות נפגשנו ואני ביקשתי ממך ברכות בכל פעם שהחלפתי את מטוס, ומעולם לא סיפרת לי סיפור זה."

"האמת היא שאינני יודע מה עלה בדעתי דווקא היום לספר לך את הסיפור על הכוס" השבתי לו.

היהודי לא נרגע ואמר שהוא וחברו חפצים לדעת כיצד הם יכולים לסייע לי.

"עשו כל שביכולתכם לעשות". השבתי לו.

אותם עשירים הבינו את העניין ושלחו לי סכום כסף גדול מאד, אשר הייתי זקוק לו כאמור, לצורך החזקת המוסדות.

באותה שעה הבנתי את הסיבה לכך שהבורא יתברך הכניס בלבי לפני שנים את המחשבה לשמור על הכוס השבורה במשך זמן ארוך כל כך מבלי שיעשה בה כל שימוש, ומדוע עלה בדעתי לספר לעשיר עליה דווקא ביום זה - כיון שהקב"ה ידע שאהיה זקוק לסכום הכסף שיגיע לידי בזכות סיפורה המופלא של כוס זו ולפיכך סובב כך את העניינים.

מוסדות התורה הרבים השייכים למשפחת פינטו צריכים להחזקתם סכומי כסף גדולים מאד המתחלקים בין צורכי המוסדות השונים: החל מבניית מבני המוסדות, טיפול במבנים, ניקיונם, שיפוצם, תשלום עבור השימוש בחשמל ועוד ועוד, וכלה במלגות המחולקות לאברכי הכוללים השוקדים על לימודם יומם וליל וזוהי הכנסתם היחידה המיועדת לכלכלת בני משפחתם.

לא פעם קורה שאני נזקק לסכום כסף כלשהו באופן מיידי, והוא איננו לפשוט. אושם עד היום זכיתי לראות בחוש כיצד הקב"ה דואג ללומדי התורה שיהיה להם כל צרכם, ולעיתים רבות הכספים הנצרכים מגיעים אלינו באופן ניסי ממש.

כך ארע באחת השנים כאשר נזקקתי לסכום כסף גדול עבור המוסדות, וכאמור לא ידעתי כלל מנין אשיגו.

באותו היום הגיע יהודי עשיר מברזיל לפגוש אותי, ולאחר שישב אצלי ושוחחנו יחד דקות ארוכות - הוא קם ויצא לדרכו.

מסיבה שאינה ברורה לא הייתי רגוע מיציאתו, אמרתי לנוכחים שאני רוצה לראותו שוב לפני שהוא טס בחזרה לברזיל. כשהעשיר נכנס אלי בשנית סיפרתי לו את הסיפור הבא:

"במשרדי ישנה כוס אשר מונחת על מקומה כבר שנים עשרה שנה. כוס זו הגיעה אלי מאדם שערך בביתו חנוכת בית, ובמהלך האירוע פנה אליו אחד המשתתפים ואמר לו: "יש לך בית מאד יפה".

באותו רגע נפער חור בצורת עין בכוס שהייתה מונחת על השולחן ורק בנס איש מן הנוכחים לא נפצע ממנה.

כשסיפר לי בעל הבית על התרחשות הדברים, ביקשתי ממנו שיביא לי את הכוס הזו, והנחתי אותה במשרדי למרות שלא עשיתי בה כל שימוש מיוחד."

אחר כך אמרתי לו: "שמעתי ש ר כ ש ת

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

מכניס שנהא בלב

אסור לספר רכילות אפילו שהיא אמת, ואף אם הוא היה אומר כן בפניו, ואפילו אם באמת אומר כן בפניו, ואדרבה, יש בכך איסור גדול יותר, שמכניס שנהא גדולה בלב השומע, שמאמין לכך בהחלט, וגם באים על ידי כן לידי כמה עבירות.

בדרך אבות

ממשנתו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א
על פרקי אבות

לשון הרע כמחלה ממארת

"וילכו ויבואו אל משה ואל אהרן". (במדבר יג, כו)

רש"י הקדוש מבאר מדוע נאמר וילכו ולא נאמר רק ויבואו: "להקיש הליכתן לביאתן, מה ביאתן בעצה רעה אף הליכתן בעצה רעה".

ומוסיף ואומר הזוהר הקדוש (ח"ג קנח, א) שהמרגלים חזרו בעצה רעה ששחו לעצמם שעתה הם נשיאים, אך אם הם יכנסו לארץ יצטרכו למנות עליהם מלך, ויוצא מכך שיאבדו הם את חשיבותם ולא ימונו עוד לנשיאים, ולכן הביאו את דבת הארץ רעה, כדי שעם ישראל לא ירצה להיכנס לארץ וכך לא יצטרכו למנות מלך וישארו בתפקידם החשוב.

ונתעוררתי לשאול מה מקום לומר שאף הליכתם היתה בעצה רעה, וביותר, שהרי נאמר (במדבר יג, ג) "כולם אנשים", וידוע הוא שכל אנשים שבמקרא לשון חשיבות, והיאך ניתן לומר שהלכו בעצה רעה. ונראה לומר שתפקיד הנשיאים במעלתם היה להניא את עם ישראל מרצונם לתור את הארץ, שהרי הנשיאים הם שליחי הדור ובשל תפקידם הרם עליהם ליטול אחריות על בני ישראל ולכוונם לדרך הישרה, אך המרגלים לא עשו כן, אלא אדרבה הם עודדו את רצון העם ללכת ולתור את הארץ, שרצונם כאמור היה להישאר ולשמש כנשיאי עם, ולכך נחשב להם שגם הליכתם היתה ברישעות.

וראה עד כמה הקנאה התאוה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם (אבות ד, כא), שהנשיאים היו תאבים לכבוד ולשררה וקנאו בממשלתו של המלך שאותו עתידין עם ישראל למנות בכניסתם לארץ, ויש אומרים שקינאו בכלב בן יפונה שעתיד להיות מלך יהודה, ולכך לא נמנעו מעם ישראל את הרצון לשלוח מרגלים, ולמרות שתפקיד הנשיאים היה לכוון את העם לדרך הישר הנה בשל ג' מידות אלו שהיו בהם, הם מעלו בתפקידם והגיעו עד כדי לשון הרע נגד ארץ ישראל וכפירה בשמו של ה' יתברך.

לשון הרע הוא כסרטן המקנן בגופו של האדם, שתחילתו היא כגידול זעיר שאינו ניתן לאבחנה, אך אם לא ממהרים להסירו אזי הוא ממשיך לגדול ולשלוח את זרועותיו ההרסניות לכל מקום בגוף, עד שלא נותר מקום בגוף שהוא לא השאיר בו את חותמו. ואף לשון הרע יכול להתחיל כאבק דק הכלה ברוח, אך כשלא ממהרים למגר ולהסיר את אותו אבק, הוא הולך ומתעבה עד שנעשה ללשון הרע כבד משקל, שסופו להוציא את האדם מן העולם.

חיים בפרשה

ממשנתו של הקדוש רבינו חיים בן עטר זיע"א

"ויקרא משה להושע בן נון יהושע". (יג, טו)

רבתינו ז"ל אמרו שהתפלל עליו.

וצריך לדעת למה שינה שמו, ויכול היה להתפלל בלא שינוי השם?

ואולי שנתן כח בשמו בתוספת היו"ד, שמספרה עשרה, כדי שיוכל נגד העשר מרגלים.

עוד כדי שיטול זכות וחלק הטוב של כל העשרה, כמאמרם ז"ל (חגיגה טו).

זכה נוטל חלקו וחלק חבירו.

מן המעיין

"שלח לך אנשים ויתורו את ארץ כנען". (יג, ב)

מדוע קרא הקב"ה לארץ "ארץ כנען" ולא "ארץ" סתם?

טעם נאה מובא בספר 'שער בת רבים' על פי המסופר בגמרא (סנהדרין צא), שבאו בני אפריקא לדון עם ישראל לפני אלכסנדרוס מוקדון, אמרו לו ארץ כנען שלהם היא, דכתיב "ארץ כנען לגבלותיה", וכנען הוא אביהם.

אמר להן גביה בן פסיסא לחכמים אלך ואדון עמהם וכו', נתנו לו רשות והלך ודן עמהם. אמר להם מהיכן אתם מביאים ראיה? אמרו לו מן התורה. אמר להם אף אני לא אביא לכם ראיה אלא מן התורה שנאמר "ויאמר ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו". עבד שקנה נכסים, עבד למי ונכסים למי? וכו'.

הרי לנו, שבגין הסיבה שכנען עבד לנו מקללת נח, לפיכך יש לנו זכות בארץ.

ולכן כשהשי"ת צווה לשלוח את המרגלים, ביקש לציין את הזכויות שיש לישראל בארץ, ולכך אמר "ארץ כנען", מכיון שכנען היה עבד לישראל ולכן ארצו שייכת לעם ישראל.

ועוד סיבה "אשר אני נותן לבני ישראל", אני ה' קדמונו של עולם וכל העולם כולו שלי היא, וברצוני לקחתי מהם ונתתי לכם.

"והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ". (יג, כ)

בסיום ההוראות שמסר משה לשנים עשר המרגלים, שנשלחו לתור את הארץ, מעיר הכתוב: "והימים ימי בכורי ענבים" (יג, כ).

על כך אמר האר"י הקדוש כי למעשה מצוות ביכורים מהווה תיקון לחטא הקדמון של המרגלים. הללו הוציאו דיבה על הארץ, במטרה להמאיסה על בני ישראל, ואילו מצוות ביכורים ניתנה לישראל כדי לעורר בהם את חבת הארץ. משום כך נוגת מצוה זו רק בשבעת מיני הפירות, שנשתבחה בהם ארץ ישראל.

פרפרת נאה הוסיף על כך הגאון רבי מנחם זמבה:

הנה במצוות הפרשת ביכורים נאמר במשנה (ביכורים ג, א): יורד אדם לתוך שדה ורואה תאנה שביכרה, אשכול שביכר, רימון שביכר - קושרו בגמי ואומר: "הרי אלו בכורים".

המשנה מזכירה אפוא במפורש את שלושת המינים, שהביאו המרגלים כדי

להוציא דיבה על הארץ (אשכול ענבים, רימונים ותאנים). בכך יש חיזוק לדברי האר"י הקדוש, שמצוות ביכורים נועדה לתקן את חטא המרגלים.

"ועשו להם ציצת על כנפי בגדיהם לדרתם ונתנו על ציצת

הכנף פתיל תכלת". (טו, לח)

בפסוק זה - אומר ה"חתם סופר" - נרמז שחוטי הלבן שבציצית ישארו לתמיד וחוטי התכלת לא, שהרי על הציצית עצמה, חוטי הלבן, נאמר: "על כנפי בגדיהם לדורותם", ואילו בהמשך, כשנאמר החיוב לתת "על ציצית כנף פתיל תכלת" - שם לא נאמר "לדורותם", ללמדך שתכלת לא ישאר לעולם.

מסילות לאמונה

שעתיים בלבד

כאשר התקרב הגה"צ רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל לגיל הזיקנה והתגורר עדיין בחו"ל, הציע לו הרב מפוניבז' הגרי"ש כהנמן זצ"ל, לעלות לארץ הקודש ולכהן כמשגיח רוחני ביישיבת פוניבז' בבני ברק.

הרב דסלר אכן נענה לבקשתו והסכים לקבל עליו את המשרה. בחודש אלול של שנת תש"ז עלה בפעם הראשונה לארץ ישראל. ואולם רק בשנת תש"ט נכנס לתפקידו ביישיבה.

כאן התחיל פרק חדש בחייו. עוד בשבוע הראשון לעלייתו, דיבר בהתפעלות על רשמיו מארץ חמדה. שאל אותו בן דודו רש"ז דסלר: איך נחפז להביע את דעתו על הארץ, והרי עדיין לא סייר בשום מקום. עדיין לא זז מד' אמות של הישיבה?

ומה השיב לו המשגיח הרב דסלר זצ"ל? "כלום חשבת שאני אשאב את התרשמותי מארץ הקודש ממראה בתים ושדות? הלא במשך שעתיים אני משיג כאן ברוחניות דברים שבחול" הייתי צריך לעמול עליהם במשך שבועות שלמים".

בהקשר לכך יש לציין כי מעלתה של ארץ ישראל ומידת קדושתה, מותנית היא בלימוד התורה ושמירת מצוותיה. הגאון רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל היה אומר: סגולה נפלאה יש לה ל"אוירא דארץ ישראל". גם לקרקע של הארץ ישנו כח גידול מיוחד ומהיר. ואולם תלוי מה זורעים בה. אם זורעים בה סם המות, הארץ מגדלת גם אותו באופן מהיר מאד. אויר הארץ חריף מאד ומכניס חריפות בכל דבר. לטוב או למוטב. וכאמרת רבי ישראל סלנטר זצ"ל: "אוירא דארץ ישראל מחכים" - גם היצר הרע של האדם יכול להחכים ב"אוירא דארץ ישראל".

התורה עד כמה יש להקפיד לראות את כל עניני הבריאה בעין יפה. לראות את הטוב והמעלה שבה. ובמיוחד בארץ ישראל המקודשת מכל הארצות. וכאמרת הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל: "וראה בטוב ירושלים; לעולם יראה אדם רק את הצד החיובי והטוב של ירושלים.

על אחת כמה וכמה יש לראות בכל אדם, נזר הבריאה, את מעלתו והטוב שבו ולא את חסרונו. לפי שנברא בצלם אלוקים. וכפי שביאר רבי שלמה מרדומסק זצ"ל (בספרו 'תפארת שלמה' פרשת וישב) בדרך רמז את הפסוק: "לך נא ראה את שלום אחיך ואת שלום הצאן". כלומר: כדי לתקן את פגם הוצאת דיבה שהוצאת על אחיך, אומר יעקב ליוסף, עליך לראות את "שלום אחיך" - את השלימות והטוב אשר באחיך, ולא בחסרונו.

סיפר הגאון רבי שמואל סלנט זצ"ל: בשעתו, נשואות היו עיני השובב לכספי התמיכה מן הגולה, עליהם התחרו עדות הפרושים והחסידים. כל צד טען שהצד השני מסיג גבולו ומקפחו. לבסוף עמדו לדין תורה בפני בעל ה'חתם סופר' זיע"א. במהלך הדיון פתח שליח צד אחד את פיו כנגד מנהיג הפרושים הגאון רבי ישראל משקלוב זצ"ל בעל 'פאת השולחן'.

מיהר החתם סופר להסותו, וציוה עליו להימנע מלבזות תלמיד חכם. אך הלה לא פסק מדברי הבלע. בתגובה לכך הפטיר החתם סופר ואמר: "תמיהני אם יזכה להיקבר בקבר ישראל. שהרי מקרא מפורש הוא (תהלים קמ"ב) "איש לשון בל יכון בארץ"..."

סוף דבר: אותו שליח הפליג לארץ ישראל וצורו הכסף בידו. הספינה נפלה בידי שודדי ים. ואבד הוא וכספו!

הכותרת הראשית העולה מפרשת המרגלים, תופסת את הרעיון המוסרי שלשון הרע ודברי בלע האסורים, הם לאו דווקא כלפי איש ורעהו, כלפי אי מי בחברה האנושית, אלא גם כלפי משהו דומם, כזה שאינו חש ומרגיש, לכאורה במה שמדברים וסחים אודותיו; על עצים ואבנים. כפי שמוכח מפרשת המרגלים שהוציאו דיבה על הארץ ועל יושביה.

רעיון זה נדרש בפי חז"ל במסכת ערכין: בא וראה כמה גדול כח של לשון הרע. מנלן? ממרגלים. ומה המוציא שם רע על עצים ואבנים כך. המוציא שם רע על חברו על אחת כמה וכמה.

והשאלה הנשאלת היא אם המרגלים הוציאו שם רע רק על עצים ואבנים מדוע הם נענשו בעונש כה חמור?

בספר 'מרכיבי תורה ומוסר' מביא רעיון מוסרי כביר, שבהוצאת שם רע, יש חסרון נוסף, שמגנה את מעשה השי"ת. ובמיוחד חמור הדבר כשהוא נסוב על ארץ ישראל אשר בחר בה ה' וקידש אותה מכל הארצות.

בזה שנענשו המרגלים בעונש כה חמור על הוצאת דיבה על עצים ואבנים, אף שאינם חשים צער הכלימה כפי שמרגיש האדם, מלמדת אותנו

אנשי אמונה

ארחות חיים מתוך הספר "אנשי אמונה" לתולדות צדיקי משפחת פינטו זיע"א

אביו של מר פנחס אביטן, סיפר לו את הדברים הבאים:

"רבי חיים פינטו זיע"א, אמר לי קודם פטירתו; אני אשמור על העיר הזאת ואפרוש כפי עליה, ואשמור עליה בבגדים שלי. כמו שהבגדים מכסים את גוף האדם, כך אני בבגדי אשמור על העיר הזאת."

ואכן, משפחת אביטן ראתה זאת בעליל, כיצד רבי חיים זיע"א שומר עליהם מלמעלה גם לאחר פטירתו:

בת אחיו של פנחס אביטן חלתה במחלה קשה, וימים רבים היא שכבה ללא הכרה. בני המשפחה עשו כל שביכולתם כדי להחיש את רפואת הבת, אך כל ההשתדלויות לא הועילו.

כשנועדו בני המשפחה יחדיו כדי לטקס עצה, הועלה הרעיון שכל בני המשפחה יעלו להשתטח על קברו של רבי חיים זיע"א, ולהעתיר שם בתפילות ותחנונים שזכות הצדיק תעמוד לרפואת הבת.

הישועה, כך סיפרו בני המשפחה, לא איחרה לבוא:

כבר באותו יום שנערכו התפילות ליד ציונו של הצדיק, נרפאה הבת כליל.

רצון יראיו יעשה ואת שוועתם ישמע ויושיעם.

